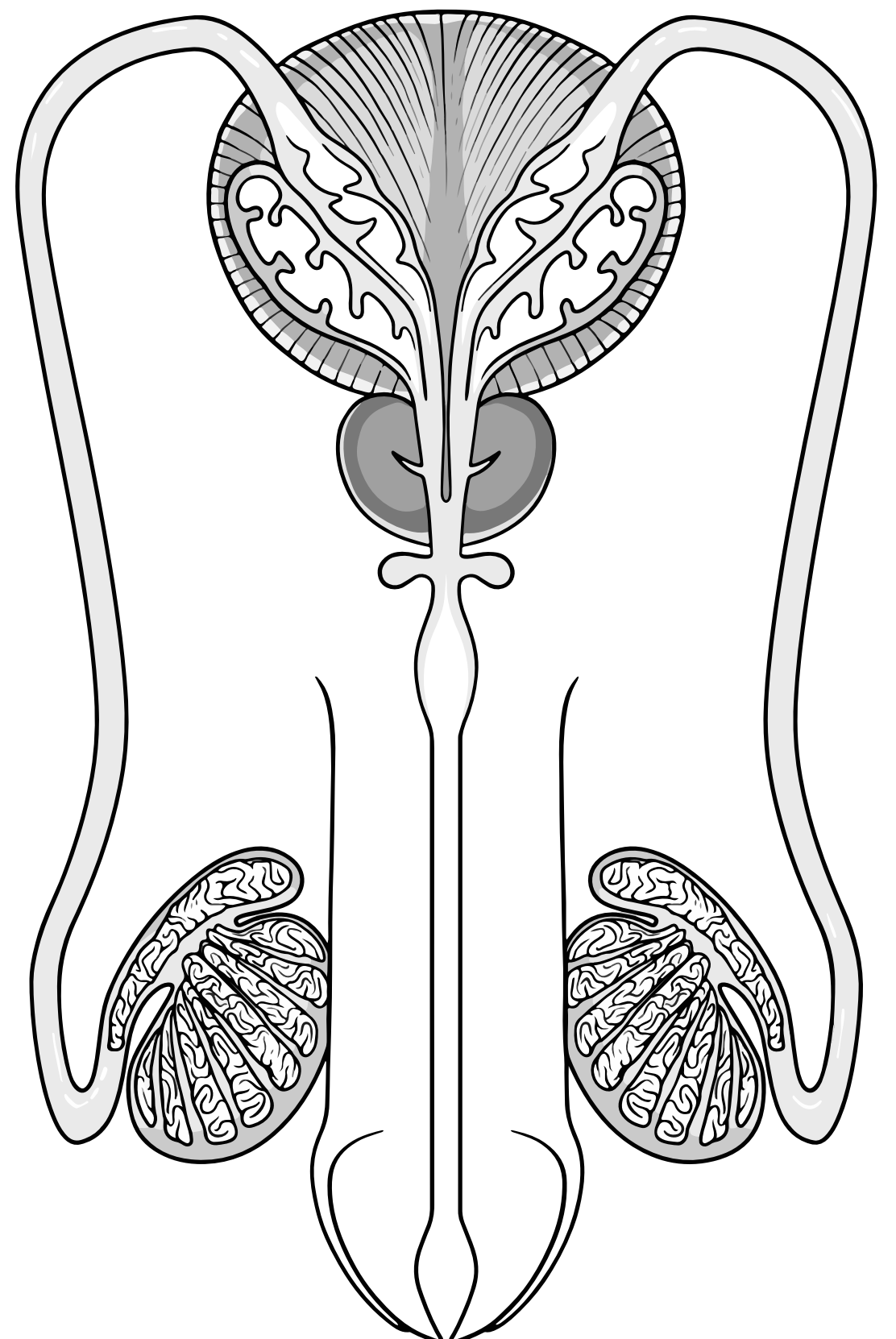
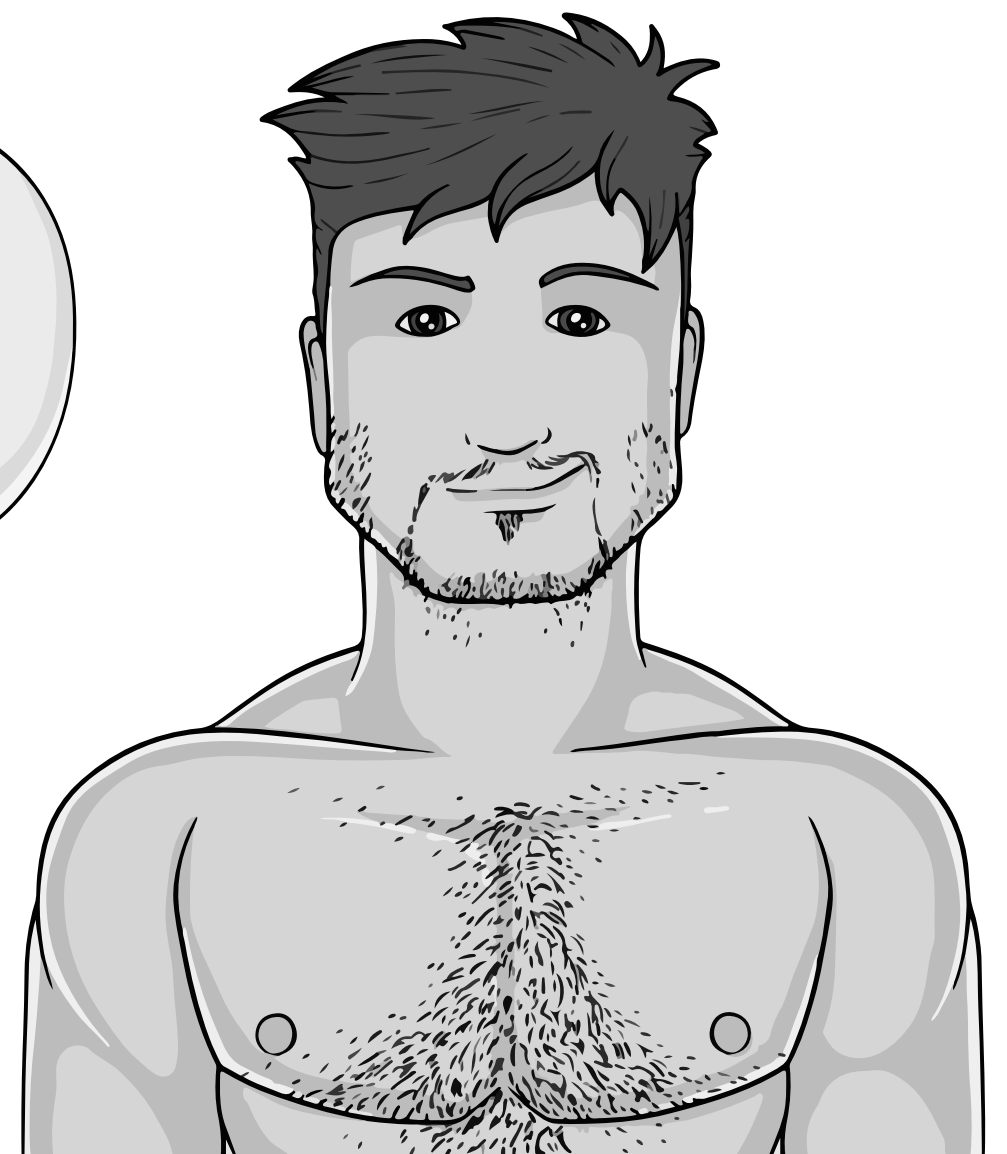
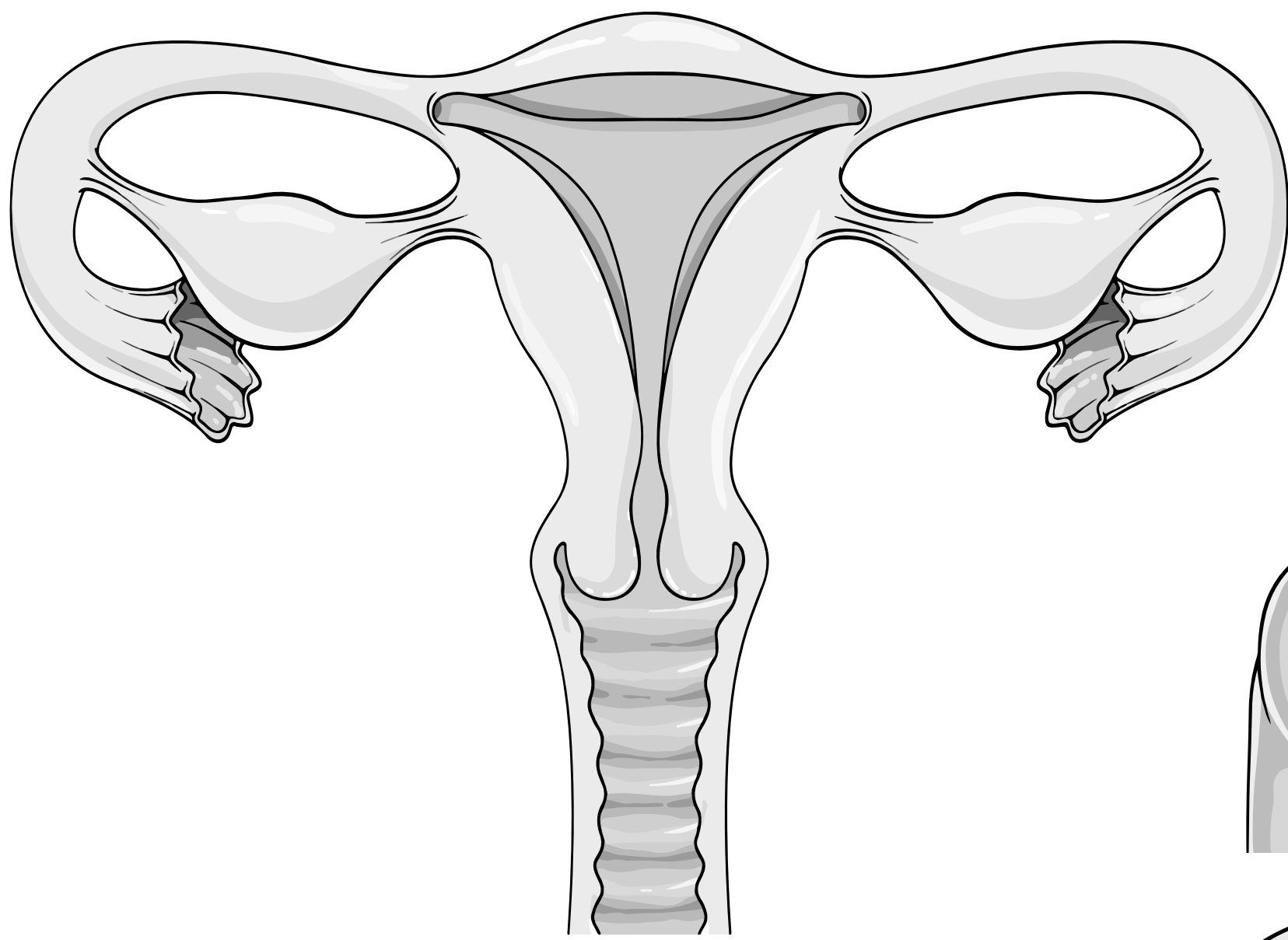

KØN OG ORGANER

TEKST- OG OPGAVEARK

NAVN:

KLASSE:

KØNSCELLER

HELE DIN KROP BESTÅR AF CELLER. DIN HUD, DIT HJERTE, DINE MUSKLER, JA, ALT I DIG ER BYGGET OP AF CELLER, DER ER SÅ SMÅ, AT DU IKKE KAN SE DEM UDEN ET VIRKELIG GODT MIKROSKOP.

ALLE DISSE CA. 37.000.000.000 CELLER, DER TILSAMMEN UDGØR DIG, VAR EN GANG EN SÆDCELLE OG EN ÆGCELLE, DER SMELTEDE SAMMEN, OG DANNEDE EN ENKELT CELLE. DEN CELLE HAR DELT SIG IGEN OG IGEN, OG DANNEDE DIG.

SÆDCELLER OG ÆGCELLER KALDER VI OVERORDNET FOR KØNSCELLER.

KVINDEN

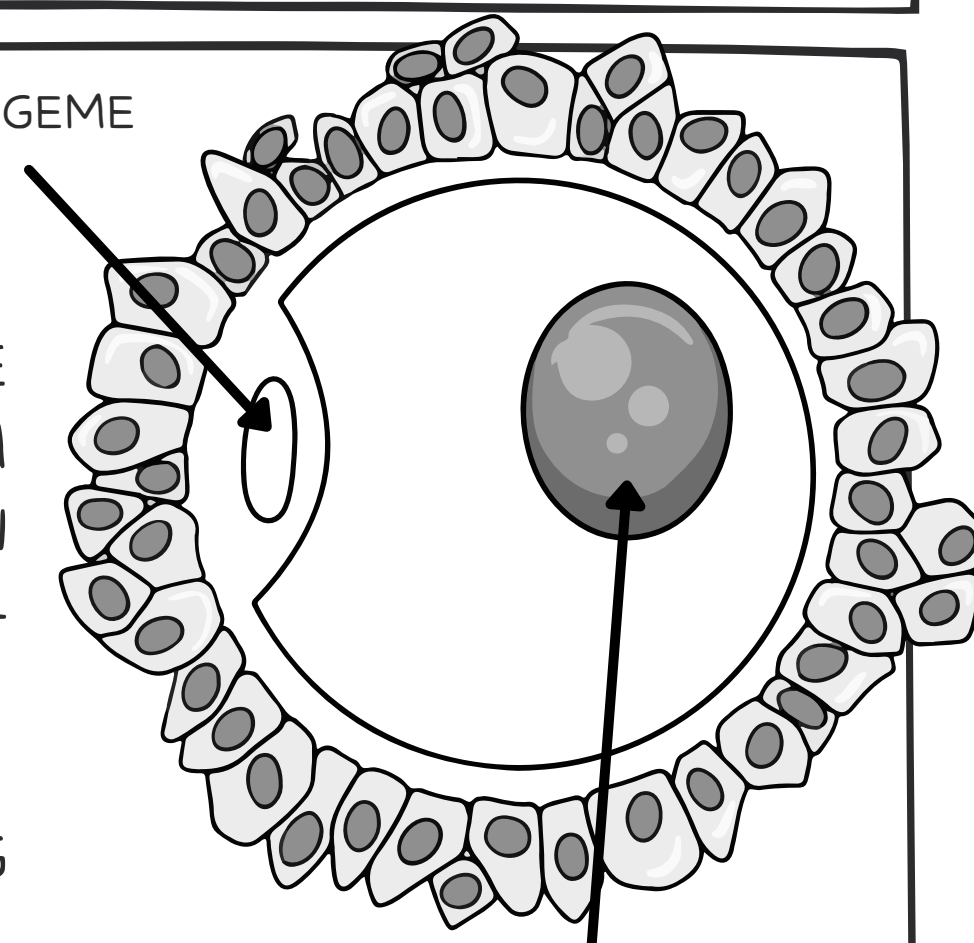
KVINDENS KØNSCELLER HEDDER ÆG.

KVINDER FØDES MED ANLÆG TIL AT KUNNE DANNE OMKRING 1 MILLION ÆG, MEN MANGE GÅR TIL GENNEM BARNDOMMEN. VED PUBERTETEN (8-13 ÅR) HAR PIGEN ANLÆG TIL 300.000-400.000, AF DISSE VIL KUN 300 - 400 BLIVE TIL MODNE ÆG.

KVINDEN VIL EFTER PUBERTET FRIGIVE ET ENKELT ÆG HVER MENSTRUATIONSCYKLUS (CA. 28 DAGE).

NÅR EN KVINDE IKKE HAR ANLÆG TIL AT KUNNE DANNE FLERE ÆG, VIL HUN IKKE LÆNGERE OPLEVE MENSTRUATION OG KAN IKKE LÆNGERE BLIVE GRAVID. VI KALDER DET FOR OVERGANGSALDER. KVINDER GÅ I OVERGANGSALDEREN, NÅR DE ER OMKRING 52 ÅR GAMLE.

POL-LEGEME

CELLE-KERNE

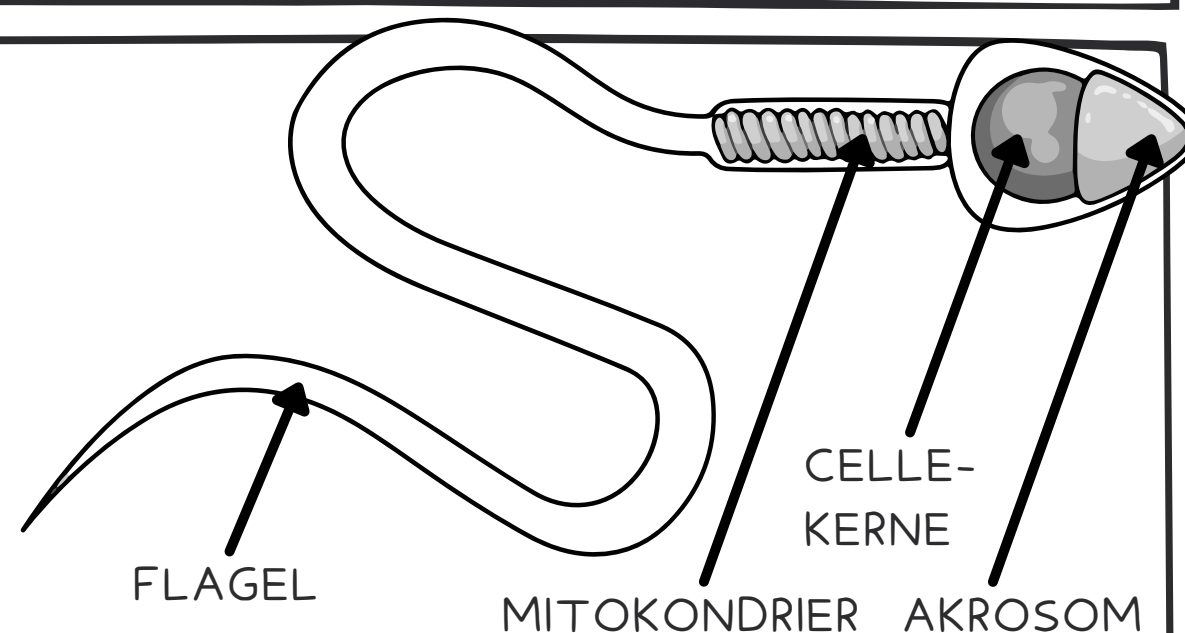
MANDEN

I MODSÆTNINGEN TIL KVINDEN DANNER MANDEN NYE SÆDCELLER FRA SIN PUBERTET (9-14 ÅR) OG RESTEN AF LIVET.

HVERT SEKUND DANNER EN MAND 1.500 NYE SÆDCELLER.

SÆDCELLEN HAR EN HALE (FLAGEL) SOM DEN BRUGER TIL AT SVØMME MED. ENERGIEN FÅR DEN FRA ET KRAFTVÆRK KALDET MITOKONDRIER OG HOVEDET HAR EN CELLE-KERNE MED CELLENS ARV, OG ET AKROSOM.

AKROSOMET INDEHOLDER STOFFER, DER ER NØDVENDIGE FOR AT SÆDCELLEN KAN SENDE SIN ARV IND I ÆGCELLEN OG BEFRUGTE ÆGGET.

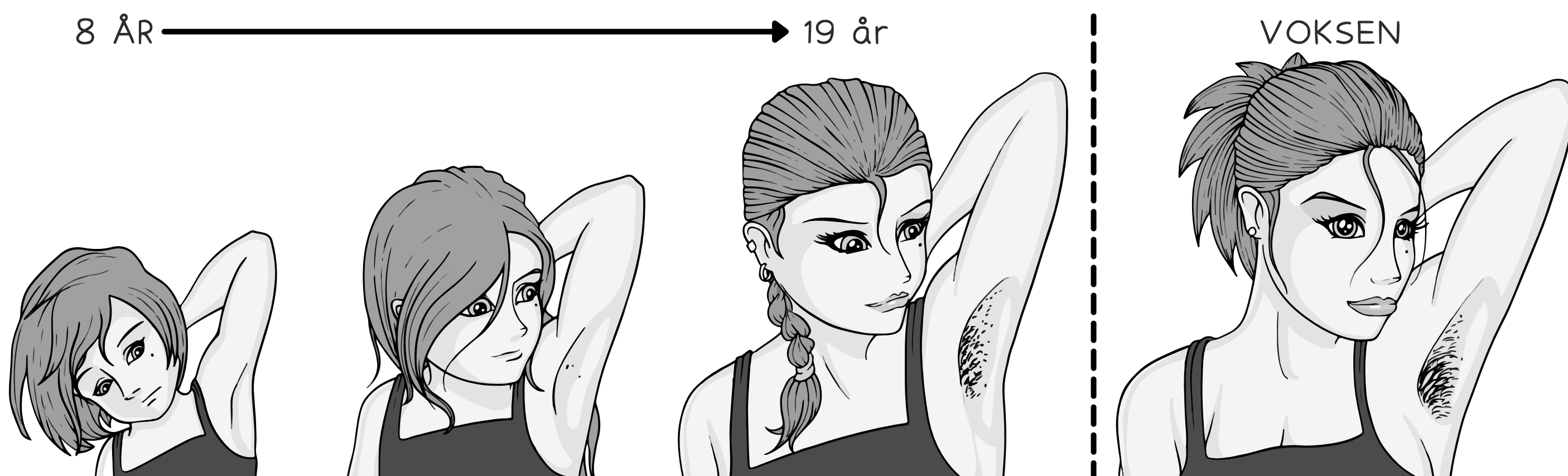

FLAGEL

MITOKONDRIER AKROSOM

CELLE-KERNE

PUBERTET - PIGER

PIGERS PUBERTET LIGGER OMKRING 8-13 ÅRS ALDEREN.

PUBERTETEN INDLEDER EN MARKANT FORANDRING AF KROPPEN.

LUGT

ET TIDLIGT TEGN PÅ KROPPENS FORANDRINGER ER, AT ENS SVED BEGYNDER AT LUGTE. GODE BADERUTINER KAN HELDIGVIS MINDSKE LUGTEN.

BRYSTER

MED PUBERTETEN BEGYNDER PIGENS BRYSTER AT ÆNDRE FORM. FØRST BLIVER DE SMÅ OG SPIDSE, MEN OVER TID VIL DE VOKSE UD. BRYSTERNES STØRRELSE KAN VÆRE FORSKELLIG, MEN DET ER HELT NORMALT OG GANSKE UFARLIGT.

BEHÅRING

BEHÅRING I ARMHULER OG VED KØNSORGANER BLIVER KRAFTIGERE GENNEM PUBERTETEN.

VÆKST

PIGER VOKSER HURTIGT GENNEM PUBERTETEN. VED 16-ÅRS ALDEREN HAR EN KVINDE NÆSTEN NÅET SIN FULDE VOKSEHØJDE.

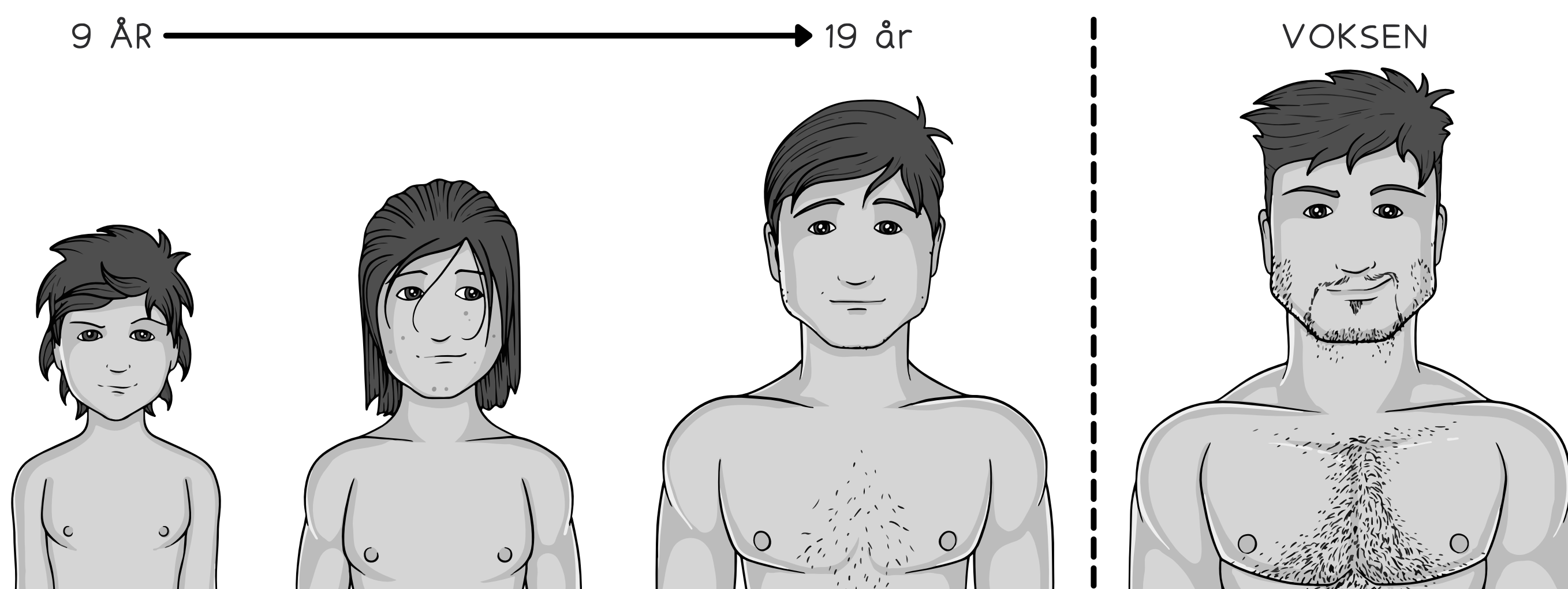
MENSTRUATION

DEN MÅNEDLIGE BLØDNING, OG DEN SMERTE NOGLE KVINDER KAN OPLEVER UNDER ELLER LIGE FØR MENSTRUATIONEN, ER EN SUND OG NATURLIG DEL AF EN FRUGTBAR KVINDES LIV. DEN STARTER VED PUBERTETEN OG VIL FORTSÆTTE INDTIL OVERGANGSALDEREN (OMKRING 52 ÅR GAMMEL)

AKNE/BUMSER

PIGER KAN LIDE AF BUMSER UNDER PUBERTETEN, MEN DET ER ISÆR EFTER PUBERTETEN AT MANGE KVINDER LIDER AF AKNE.

PUBERTET - DRENGE

DRENGES PUBERTET LIGGER OMKRING 9-14 ÅRS ALDEREN.

MED PUBERTETEN VIL DRENGE OPLEVE FØLGENDE FORANDRINGER.

LUGT

ET TIDLIGT TEGN PÅ KROPPENS FORANDRINGER ER, AT ENS SVED BEGYNDER AT LUGTE. GODE BADERUTINER KAN HELDIGVIS MINDSKE LUGTEN.

MUSKLER

BRYSTPARTIET OG SKULDRENE VIL BLIVE BREDERE OG MUSKELMASSEN VOKSER.

BEHÅRING OG STEMME

KROPSBEHÅRING VIL VOKSE FREM BÅDE PÅ BRYST, BEN, ARME, I PENIS-OMRÅDET OG I ANSITET (SKÆG). DESUDEN VIL DRENGE OPLEVE AT DERES STEMME BLIVER DYBERE.

VÆKST

DRENGE VIL OPLEVE EN VOLDSOM VÆKST OVER 2-3 ÅR.

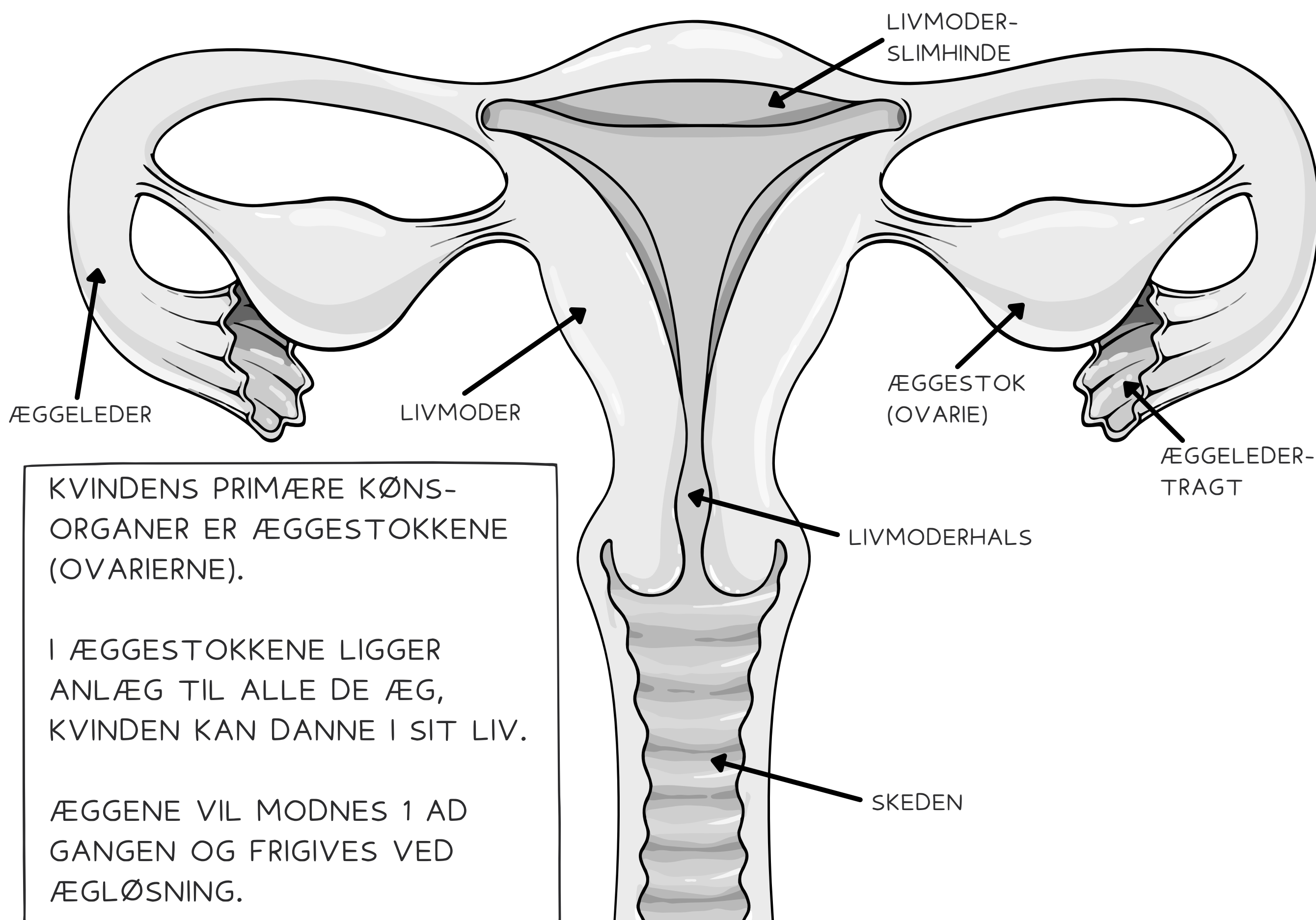
PENISSTØRRELSE

PENIS OG TESTIKLER VOKSER.

AKNE/BUMSER

MANGE DRENGE OPLEVER STORE PROBLEMER MED AKNE/BUMSER. I 17-19 ÅRS ALDEREN KAN AKNE VÆRE SÅ SLEM, AT BEHANDLING ER NØDVENDIG. FOR DE FLESTE ER DET DOG ET MINDRE PROBLEM, SOM GRADVIST VIL AFTAGE OG FORSVINDE HELT I 25 ÅRS ALDEREN.

KVINDENS KØNSORGANER

KVINDENS PRIMÆRE KØNS-ORGANER ER ÆGGESTOKKENE (OVARIERNE).

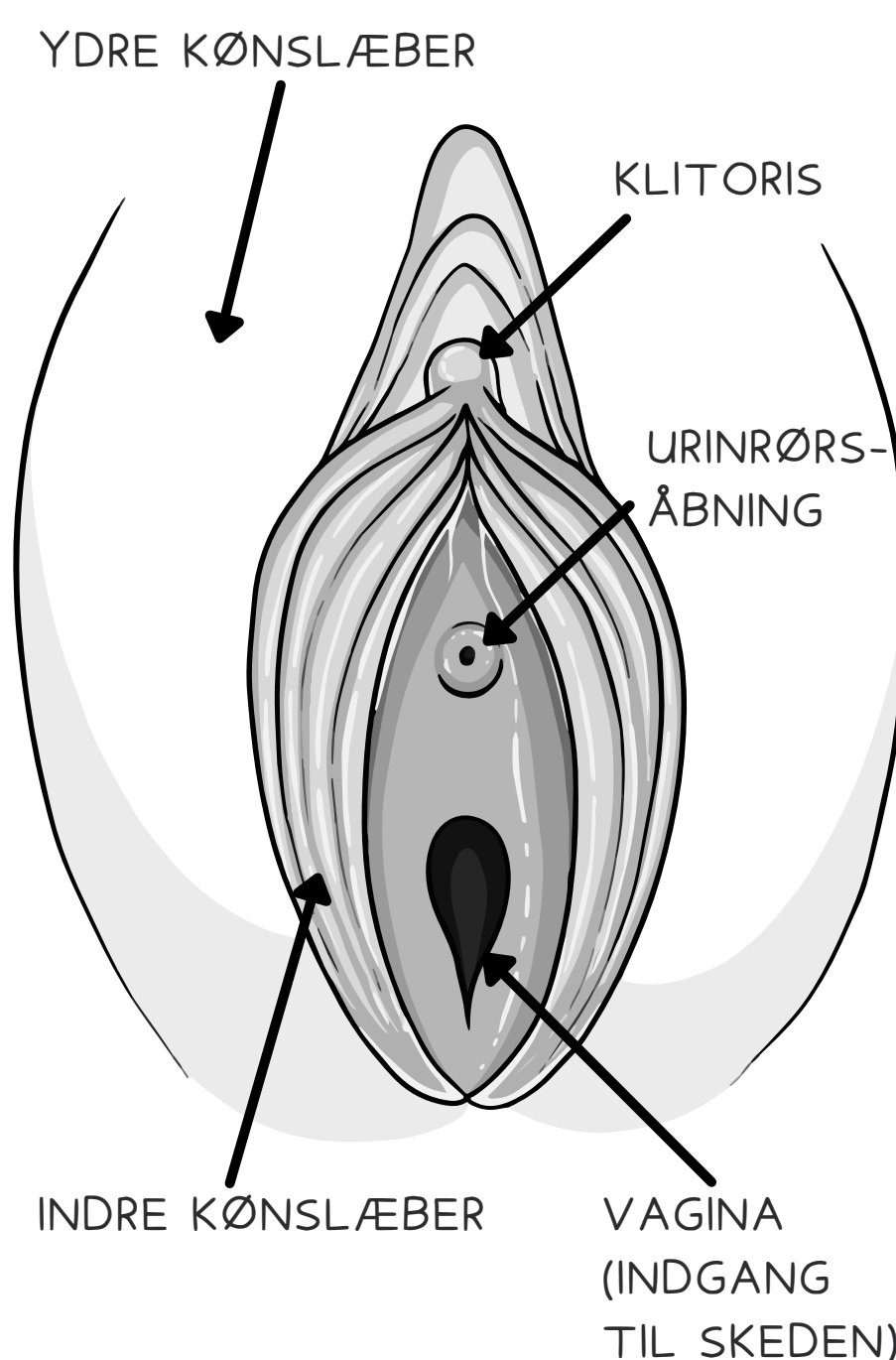
I ÆGGESTOKKENE LIGGER ANLÆG TIL ALLE DE ÆG, KVINDEN KAN DANNE I SIT LIV.

ÆGGENE VIL MODNES 1 AD GANGEN OG FRIGIVES VED ÆGLØSNING.

VED ÆGLØSNING (OMKRING 14 DAGE EFTER MENSTRUATION) FRIGØRES ET MODNET ÆG FRA ÆGGESTOKKEN. ÆGGET OPSAMLES AF ÆGGELEDER-TRAGTEN OG FØRES GENNEM ÆGGELEDEREN TIL LIVMODEREN.

HER VIL ÆGGET SÆTTE SIG I LIVMODERSSLIMHINDEN OG HVIS IKKE ÆGGET ER BEFRUGTET, VIL LIVMODERS- SLIMHINDE OG ÆG LØSNE SIG. DEN BLODIGE LIV- MODERSSLIMHINDE FRIGØRES OG UDSKILLES GENNEM VAGINA SOM BLØDNING. DENNE BLØDNING KALDES MENSTRUATION.

MENSTRUATION ER OFTE FORBUNDET MED SMERTE OG UBEHAG, MEN ER NØDVENDIG FOR AT KUNNE DANNE NYE MODNE ÆG, SÅ MAN EN DAG KAN FÅ BØRN. BEFRUGTNING AF ET MODNET ÆG SKAL SKE OMKRING 24 TIMER EFTER ÆGLØSNING.

MANDENS KØNSORGANER

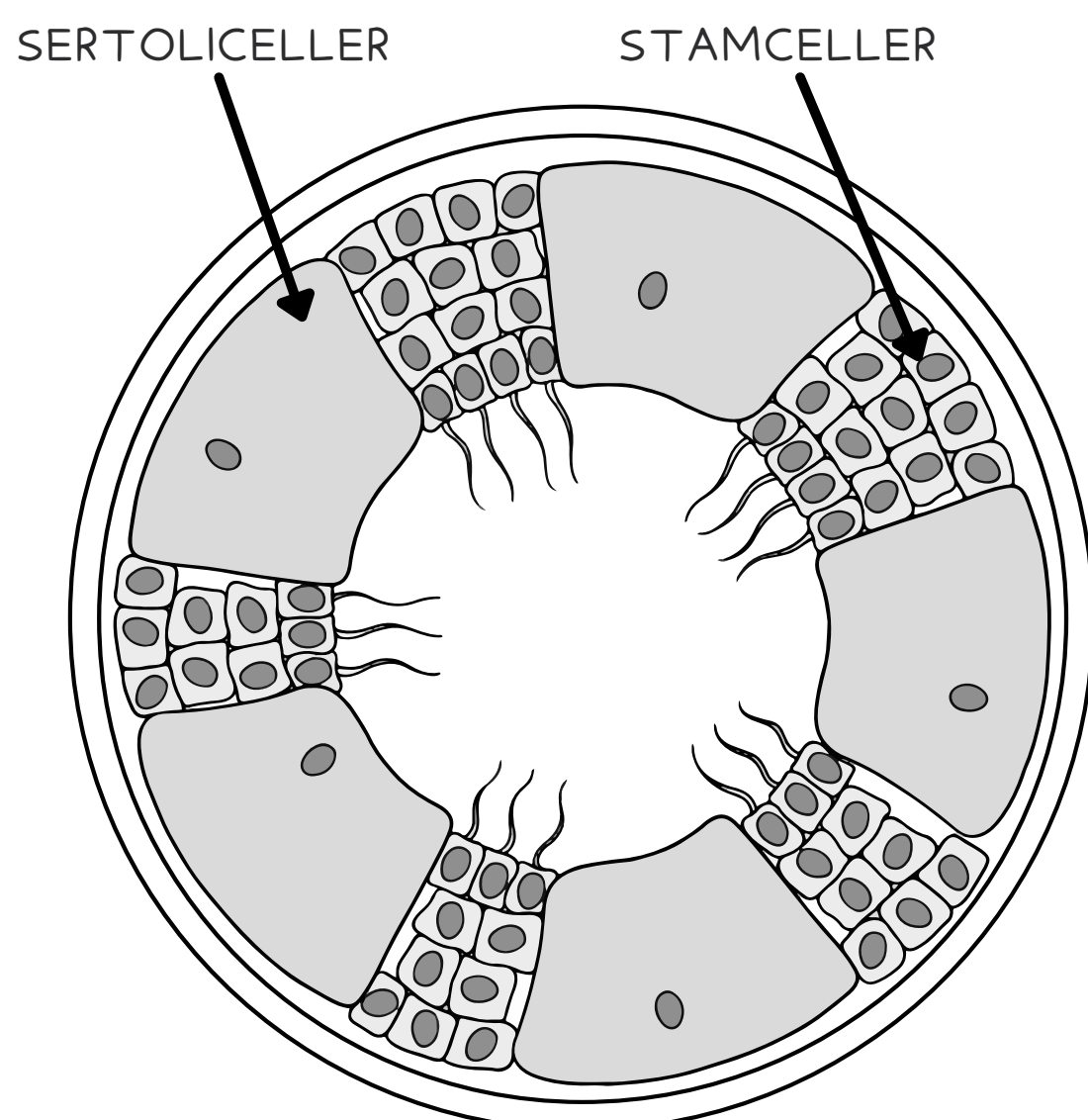
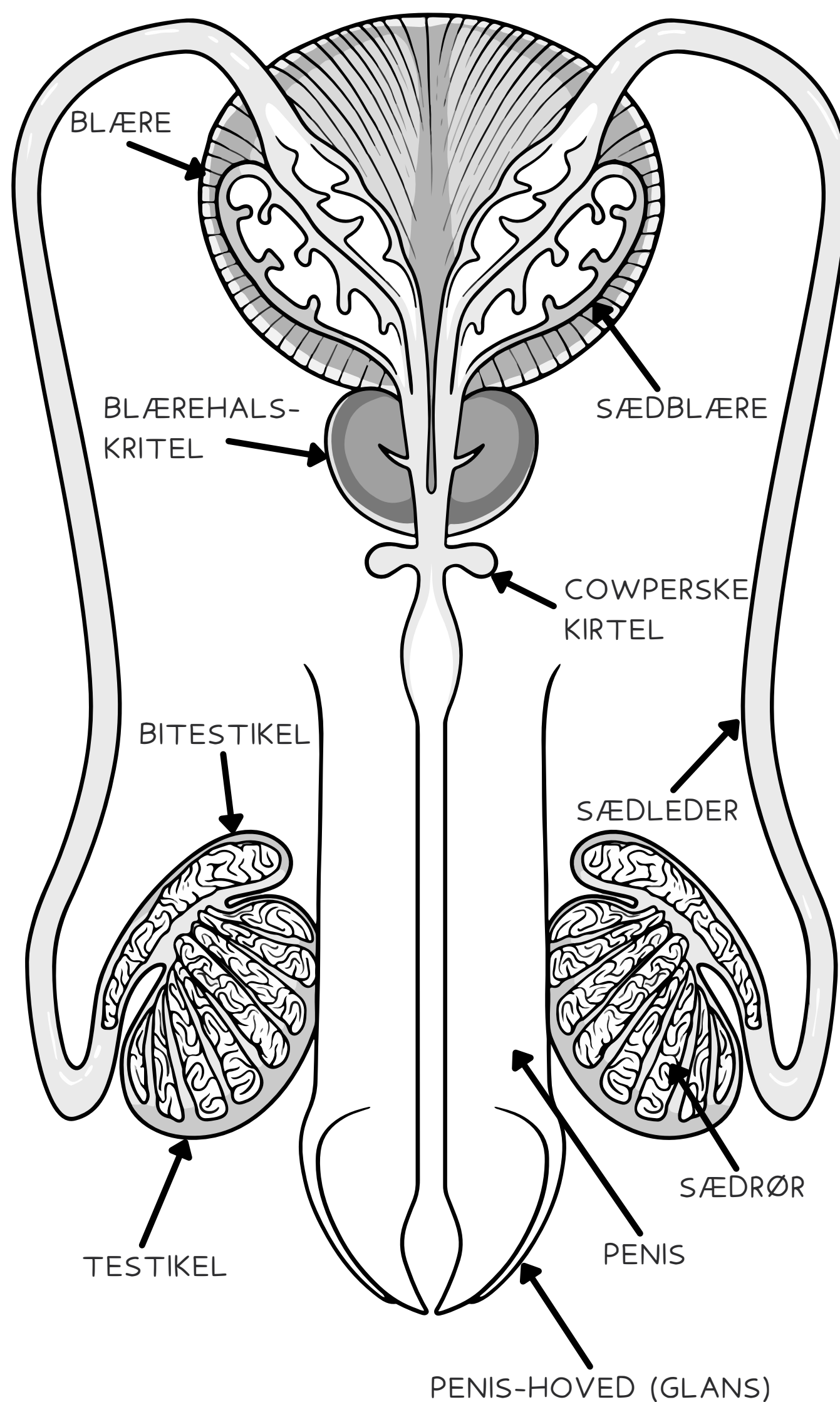
DE PRIMÆRE KØNSORGANER ER DEN DEL AF KØNSORGANERNE, DER DANNER KØNSCELLER. HOS MANDEN ER DET PRIMÆRE KØNSORGAN TESTIKLERNE.

TESTIKLERNE LIGGER I PUNGEN, HVOR DER ER OMKRING 35 GRADER KONSTANT. HVIS DET ER KOLDERE, TRÆKKES PUNGEN OP, SÅ TESTIKLERNE KOMMER TÆTTERE PÅ KROPPEN.

TESTIKLERNE KAN PRODUCERE OMKRING 1.500 SÆDCELLER HVERT SEKUND I DE CA. 300 METER LANGE SÆDRØR.

SÆDCELLERNE MODNES I BITESTIKLERN, OG VED UDLØSNING (EJAKULATION) SENDES DE MED SÆDLEDEREN OP TIL SÆDBLÆREN, HVOR DE BLANDES MED SÆDVÆSKE OG VÆSKE FRA BLÆREHALSKIRTLEN.

FØR EJAKULATION VIL VÆSKE FRA DEN COWPERSKE KIRTEL RENSE URINRØRET, OG GØRE SKEDEN MINDRE SUR, SÅ SÆDCELLER KAN OVERLEVE OPPE I KVINDEN.

SÆDPRODUKTIONEN KONTROLLERES I TESTIKLERNE AF 3 FORSKELLIGE TYPER CELLER.

LEYDIGCELLER: DANNER DET MANDLIGE KØNSHORMON (TESTOSTERON).

SERTOLICELLER: REAGERER MED TESTOSTERON OG FREMMER MODNING AF SÆDCELLER.

STAMCELLER: DELER SIG OG OMDANNES TIL SÆDCELLER.

OPSAMLING

TEGN DE KVINDELIGE KØNSORGANER FRA HUKOMMELSE. INDDRAG SÅ MANGE FAGORD SOM DU KAN HUSKE.

TEGN DE MANDIGE KØNSORGANER FRA HUKOMMELSE. INDDRAG SÅ MANGE FAGORD SOM DU KAN HUSKE.

FORELSKELSE OG BRUD

TIDEN SOM TEENAGER ER IKKE KUN EN TID MED STORE FORANDRINGER I KROPPEN, DET ER OGSÅ EN TID MED NYE FØLELSER OG UDFORDRINGER.

TO MEGET STORE FØLELSE ER FORELSKELSER OG KÆRESTESORGER.

DEN FØRSTE FORELSKELSE

SOM BARN HAR MAN KENDT KÆRLIGHED FRA VENNER OG FAMILIE, MEN DEN DYBE FORELSKELSE ER NY. ALT VENDES OP OG NED. MAN KAN IKKE KONCENTRERE SIG I SKOLEN, GLEMMER TING OG HAR IKKE LYST TIL TING, DER EN GANG VAR SJOVE. DET ER EN KÆMPE STOR FØLELSE, SOM KAN GØRE DET SVÆRT AT HÅNDTERE ANDRES KRAV ELLER BEHOV. HUSK AT DU IKKE ER ALENE. TAL MED VENNER ELLER FORÆLDRE. DER ER INTET PINLIGT ELLER FORKERT I AT VÆRE FORELSKET.

BRUDET

LIGESOM FORELSKELSE ER KÆRESTESORGER EN NATURLIG, MEN MEGET SMERTEFULD, DEL AF TEENAGE-LIVET. DU HAR BRUG FOR FOLK AT TALE MED. DET ER HELT I ORDEN AT VÆRE TRIST. DET ER STORE FØLELSER. SØRG FOR AT VÆRE DEN GODE VEN, DER TILLADER VENNER AT TALE OG VÆRE ULYKKELIGE OG FIND SELV VENNER ELLER FAMILIE, DER KAN VÆRE MED DIG, NÅR DU ER FORTVIVLET OG ULYKKELIG. INGEN SKAL GÅ IGENNEM SORG OG TAB ALENE.

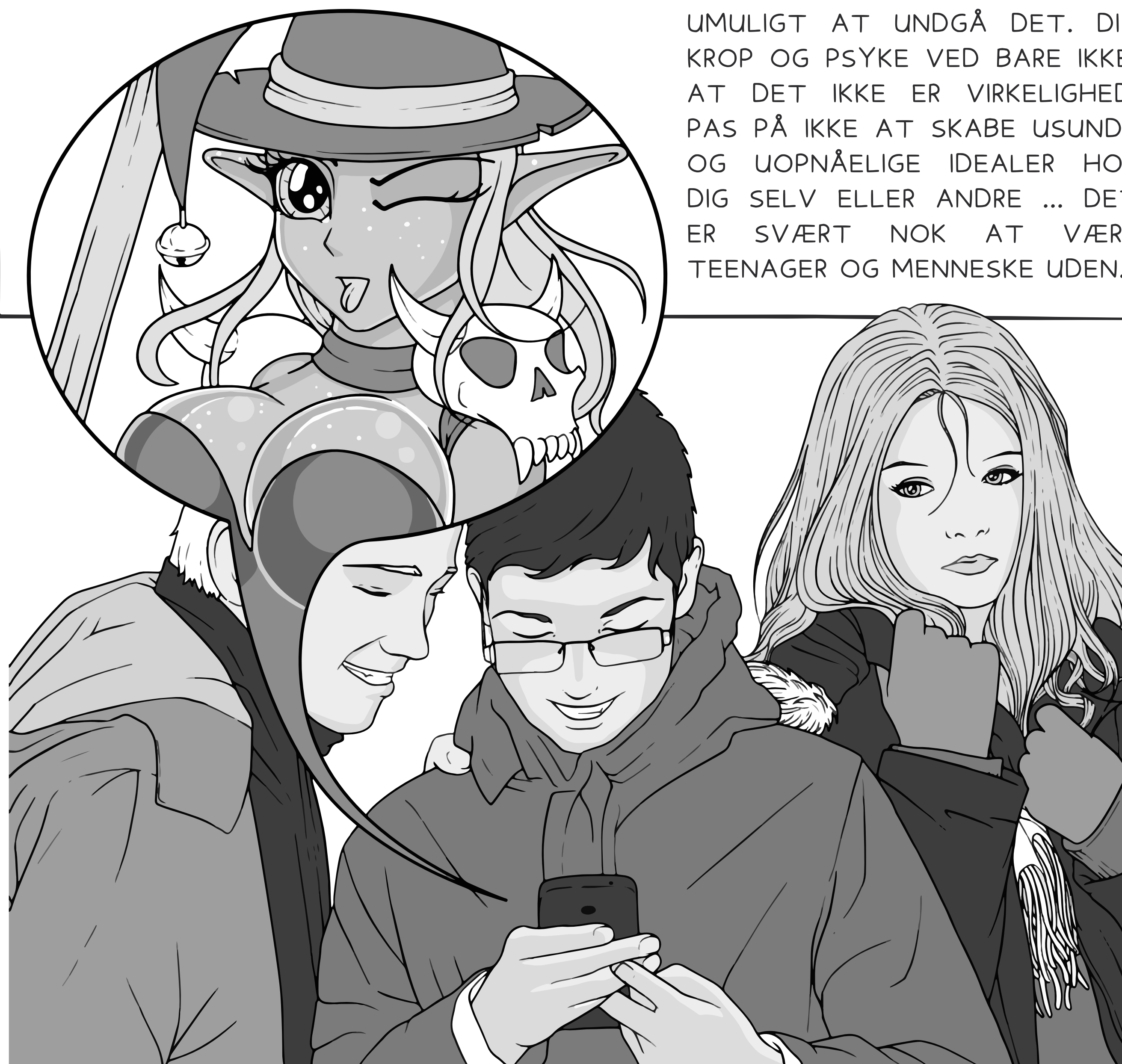
SEX I SKOLEGÅRDEN

HAR DU NOGENSINDE OPLEVET AT SE EN FILM ELLER SPILLET ET SPIL OG BLIVE SKRÆMT AF DET, DER SKER PÅ SKÆRMEN? HVIS JA, SÅ VED DU, AT DIN KROP OG BEVIDSTHED OPLEVER VERDEN FORSKELLIGT. DU VED MÅSKE AT DET, DER SKER PÅ SKÆRMEN IKKE ER VIRKELIGT, MEN DET VED DIN KROP OG PSYKE IKKE.

TEENAGEÅRENE ER EN SÅRBAR TID. EN TID HVOR DIN KROP OG DIN VERDEN ER I FULDKOMMEN FORANDRING. HVAD DU UDSÆTTER DIG SELV OG ANDRE FOR, VIL BLIVE OPFATTET AF KROPPEN SOM VIRKELIGE ERFARINGER OG LIGGE TIL GRUND FOR DINE VALG OG LOGIKKER I DET VIRKELIGE LIV.

VOLD OG SEX ER OVERALT PÅ TV OG INTERNETTET. DET ER NÆRMEST

UMULIGT AT UNDGÅ DET. DIN KROP OG PSYKE VED BARE IKKE, AT DET IKKE ER VIRKELIGHED. PAS PÅ IKKE AT SKABE USUNDE OG UOPNÅELIGE IDEALER HOS DIG SELV ELLER ANDRE ... DET ER SVÆRT NOK AT VÆRE TEENAGER OG MENNESKE UDEN.

ORDLISTE

HER ER NOGLE AF DE ORD, DU HAR MØDT I DET FOREGÅENDE

BITESTIKLER

ORGAN, DER LIGGER VED SIDEN AF TESTIKLEN. SÆDCELLERNE, DER BLEV DANNET I TESTIKLEN MODNES I BITESTIKLEN.

BLÆREHALSKIRTEL

UDSKILLER SEKRET, DER GØR SÆDVÆSKEN TYNDFLYDENDE, SÅ SÆDCELLERNE SVØMMER NEMMERE.

COWPERSK KIRTEL

UDSKILLER ET SEKRET, DER GØR SKEDEN MINDRE SUR, NÅR MANDEN EJAKULERER.

KØNSCELLE

KØNSCELLER ER CELLER DER KAN DANNE NYE INDIVIDER VED BEFRUGTNING. MANDENS KØNSCELLER HEDDER SÆDCELLER OG KVINDENS HEDDER ÆG.

LEYDIGCELLE

CELLER, DER DANNER TESTOSTERON I TESTIKLERNE.

LIVMODER

HULRUM HVOR DET BEFRUGTEDE ÆG SÆTTER SIG FAST OG FOSTERET UDVIKLES. LIVMODEREN HAR EN BLODIG SLIMHINDE, SOM UDSKILLES VED MENSTRUATION.

MENSTRUATION

FRIGIVELSE AF LIVMODERSLIMHINDEN, DER FINDER STED CA. HVER 28. DAG FRA PUBERTET TIL OVERGANGSALDER.

PUBERTET

DEN PERIODE HVOR KROPPEN GÅR FRA BARN TIL VOKSEN. HOS PIGER STARTER PUBERTETEN I 8-13 ÅRS ALDEREN, MENS DRENGE GÅR I PUBERTET ET ÅR SENERE.

SERTOLICELLE

CELLER, DER REGULERER DANNELSEN AF SÆDCELLER I TESTIKLERNE.

SKEDE

DEN FØLSOMME KANAL, DER FORBINDER DE YDRE KØNSORGANER MED LIVMODEREN HOS KVINDEN.

SÆDBLÆRE

BLÆRE, DER OPBEVARER SÆDVÆSKEN. SÆDVÆSKEN UDGØR STØRSTEDELEN AF DEN SÆD, DER EJAKULERES.

TESTIKLER

MANDENS PRIMÆRE KØNSORGAN DVS. DET STED MANDEN DANNER SINE SÆDCELLER.

ÆGGELEDER

RØR, DER OPFANGER ÆGGET, SOM FRIGIVES FRA ÆGGESTOKKEN OG FØRER DET TIL LIVMODEREN. SUCCESFULD BEFRUGTNING SKAL SKE I DEN YDERSTE TREDJEDEL AF ÆGGELEDEREN.

ÆGGESTOK

KVINDENS PRIMÆRE KØNSORGAN DVS. DET STED KVINDEN MODNER DE ÆG, DER BLEV ANLAGT, DA HUN VAR ET FOSTER.